

УДК 347.77.028:631.526.32.(477)

ПРАВОВА ОХОРОНА СОРТІВ РОСЛИН В УКРАЇНІ

В. В. Волкодав, член-кореспондент УААН
Державна служба з охорони прав на сорти рослин

Серед об'єктів інтелектуальної власності, на які права охороняються відповідними міжнародними угодами і законодавчими актами держави, біологічні об'єкти, зокрема сорти рослин, відносяться до особливої форми інтелектуальної власності. Особливість полягає в тому, що на відміну від промислових об'єктів інтелектуальної власності, які після їх розробки здобувають закінчену форму і в процесі використання не змінюються, біологічні об'єкти змінні. Особливо це стосується рослин, використання яких потребує багаторазового відтворення за допомогою репродукуючого матеріалу. У випадку правової охорони сортів рослин сам об'єкт правової охорони відокремлений від свого матеріального носія, репродуктивного матеріалу, обіг якого потребує також спеціальних законодавчих актів. З іншого боку, чим більше область географічного поширення сорту,

тим складніше підтвердити дійсність його правової охорони, часом з урахуванням фенотипової мінливості сукупності тих ознак, у межах якої йому надана охорона.

В Україні Закон "Про охорону прав на сорти рослин" був прийнятий у 1993 р. [1]. Протягом десяти літ цей Закон діяв недостатньо ефективно. За цей час селекціонери України надали заявки на отримання патенту всього лише на 164 сорти, позитивний висновок експертизи отримано на 55 сортів, видано патенти на 33 сорти, з інших сортів експертиза продовжується. Причини такої слабкої активності селекціонерів у бажанні отримати патент на свій сорт очевидні, а саме: селекціонер не бачить реальної вигоди від патенту, оскільки не має можливості контролювати ринок насіння і впливати на поширення посівного матеріалу свого сорту законним шляхом. Такий стан привів до перегляду законодавства України у сфері охорони прав на сорти рослин.

Тема. Висвітлення основних положень Закону України "Про охорону прав на сорти рослин", який регулює майнові і немайнові відносини, що виникають у зв'язку з набуттям, здійсненням та захистом прав на сорти рослин.

Верховною Радою України 17 січня 2002 р. прийнятий в новій редакції Закон України "Про охорону прав на сорти рослин" (Закон) [2]. В основу нового Закону закладені положення Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин у редакції 1991 року [3] і Директиви Ради ЄС № 2100 [4], якими регламентується режим охорони нових сортів рослин в Європейському Союзі.

Фактично це принципово новий Закон, який, на нашу думку, дасть змогу виправити ситуацію, що склалася. Закон складається з 60 статей, згрупованих у 9 розділів. У першому розділі Закону викладені загальні положення, зокрема визначення термінів. Необхідно відмітити, що в Законі відсутній узагальнений термін "селекціонер", а виділено окремі поняття " автор сорту (селекціонер) - особа, яка безпосередньо створила сорт", і "заявник - особа, яка надала заявку". Під терміном "особа" мається на увазі як фізична, так і юридична особи. Охоронним документом, який засвідчує пріоритет, авторство і право власності на сорт, Закон визначає патент.

Поряд з терміном "використання сорту - будь-яка дія відносно сорту, яка потребує дозволу його власника" в Закон уведено поняття "поширення сорту - комерційне поширення сорту, занесеного в Реєстр сортів".

Стаття 3 першого розділу визначає сферу використання Закону і зобов'язує застосовувати його положення до всіх родів і видів рослин. Задекларувавши таку сферу використання Закону, законодавець у 9 розділі (заключні положення), передбачив можливість нормативним

документом, затвердженим Кабінетом Міністрів України, на п'ять років обмежити кількість родів і видів сортів рослин, на які поширюється право власності сорту, що не суперечить третій статті Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин у виданні 1991 р., і дає можливість відповідним компетентним органам, які проводять експертизу сорту, підготуватися технічно до використання норм Закону відносно всіх родів і видів культурних рослин України.

Статтею 4 Закону задекларований пріоритет норм міжнародних договорів України над нормами вітчизняного Закону.

Статті з 6 по 9 розподіляють повноваження державних органів при виконанні Закону. Законодавець вважає доцільним створення спеціальної установи - урядового органу державного управління (Державної служби з охорони прав на сорти рослин), повноваження якого викладені у 9 статті. Він забезпечує реалізацію Закону і всіх нормативно-правових актів з охорони прав на сорти рослин.

Умови надання прав на сорт викладені у другому розділі Закону. Відповідно до статті 10 на сорт рослини можуть бути надані власне немайнове право авторства і майнове право власності. Такі права надаються на сорт, який відповідає критеріям, визначеним Законом, і якому надана назва. Об'єм правової охорони сорту, на який видано патент, визначається сукупністю ознак, викладених в описі сорту і занесених до Реєстру патентів. Критерії придатності сорту до правової охорони викладені у статті 11 і, практично, не відрізняються від критеріїв, викладених у статті 5 Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин в редакції 1991 р., тобто сорт вважається придатним до правової охорони, якщо він новий, вирізняльний, однорідний і стабільний. При цьому в Законі мається на увазі, що різновидами сорту, на який може надаватися правова охорона, є клон, лінія, гібрид першого покоління і популяція.

Вимогам новизни відповідає сорт, який до дати подачі заявки не продавався заявником чи іншою особою з його згоди, а також матеріал сорту ніяким чином не передавався для комерційного використання протягом року на території України або чотирьох років на території іншої держави. Для деревних, чагарникових і винограду цей строк складає шість років.

Сорт визнається вирізняльним, якщо за виявленням ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, широко відомого до дати, на яку заявка подана. Сорт вважається однорідним, коли, з урахуванням особливостей розмноження, його рослини залишаються достатньо схожі за своїми ознаками, наведеними в описі. Він є стабільним, якщо його основні ознаки залишаються незмінними після неодноразового розмноження, а у випадку особливого циклу розмноження, у кінці кожного такого циклу.

Окрім критеріїв придатності сорту до правової охорони в Законі значені умови державної реєстрації сорту, тобто отримання зволу на комерційне поширення його на території України. У статті 12 Закону визначено, що сорт може бути занесений до Реєстру сортів (що і визначає можливість його комерційного поширення), що він відповідає критеріям надання правової охорони (стаття 11), придатний до поширення відповідно вимогам статті 14 і йому присвоєна назва.

Стаття 14 установлює умови придатності сорту до комерційного поширення в Україні. Законодавець указав, що сорт може бути придатним до комерційного поширення, якщо при використанні його для задоволення потреб суспільства він не створює загрози життю і здоров'ю людей, не наносить шкоди тваринному і рослинному світу і збереженню навколишнього середовища. Держава, в особі Державної служби з охорони прав на сорти рослин, мусить розробити критерії заборони поширення сортів. Міністерству аграрної політики України доручено затвердити ці критерії. У статті відображений відомий демократичний принцип - дозволено все, що не заборонено.

Третій розділ Закону формулює порядок надання прав на сорт. Встановлено (стаття 15), що права на сорт в Україні надаються шляхом подачі в Державну службу з охорони прав на сорти рослин заявки, проведення експертизи заявки і здійснення державної реєстрації прав. При цьому надання права на сорт в іншій державі відбувається незалежно від надання прав на цей сорт в Україні.

Законом установлено, що право на подачу заявки на сорт належить авторіві сорту. Якщо сорт створений зусиллями декількох чоловік, то право на подачу заявки має весь колектив авторів, і відмова одного з них не поширюється на інших. Усі взаємовідносини між співавторами сорту регулюються угодою між ними. Угода має визначати хто з авторів буде безпосередньо отримувати патент, оскільки пунктом 4 статті 35 встановлено, що патент на сорт видається особі, яка вказана в заявці першою, якщо угодою між заявниками непередбачено інше.

Окремою статтею (ст. 17) у Законі записано право роботодавця. У цій статті узаконено, якщо новий сорт, створений селекціонером у зв'язку з виконанням службових обов'язків або за дорученням роботодавця із залученням обладнання, матеріальних і фінансових засобів роботодавця, то право на подання заявки і, відповідно, отримання патенту на сорт належить роботодавцеві. Регламентуються взаємовідносини автора сорту і роботодавця в процедурі отримання права на сорт, при яких максимально захищаються інтереси конкретної людини - автора сорту. Так, автор після створення сорту зобов'язаний письмово повідомити роботодавця про це, описавши сорт достатньо повно. Роботодавець зобов'язаний протягом 60 днів

після отримання такого повідомлення подати в Державну службу з охорони прав на сорти рослин заявку на отримання патенту або передати право на його отримання іншій особі. Роботодавець може прийняти рішення про збереження інформації про сорт як конфіденційної і не подавати заявки. Таке рішення має бути закріплене відповідним документом. При цьому роботодавець повинен укласти з автором сорту письмовий договір про розмір і умови виплати йому справедливої винагороди відповідно до економічної цінності сорту. Договір необхідний, якщо ці умови не обговорені в контракті чи іншому документі, складеному між селекціонером і його роботодавцем при прийнятті на роботу. Роботодавець має право зберігати конфіденційну інформацію про новий сорт, не подавати заявку на отримання патенту не більше чотирьох років. Після закінчення цього строку право на подачу заявки і отримання патенту переходить до автора сорту, а за роботодавцем залишається переважаче право на отримання невиключної ліцензії на використання сорту. Всі суперечки відносно авторської винагороди і її розміру розв'язуються в судовому порядку.

Законом установлено (стаття 19), якщо новий сорт створений двома чи групою авторів незалежно один від одного (а таке може бути), тоді право на отримання патенту належить тому заявнику, заявка якого має більш ранню дату подання; якщо заявлений пріоритет - більш ранню дату пріоритету, за умови, якщо заявка не відізнана чи по ній не прийняте негативне рішення з видачі патенту.

Вимоги Закону до заявки викладені в статтях 20-23, у них установлено, яка інформація мусить бути в заявці, як визначається дата подачі заявки в Державну службу з охорони прав на сорти рослин, як регламентується пріоритет з дати подачі попередньої заявки на цей сорт в іншій державі (конвенційний пріоритет) і умови конфіденційності інформації, яка міститься в заявці. Заявнику надано право відізнати свою заявку в будь-який час з моменту прийняття остаточного рішення по ній.

Державна служба з охорони прав на сорти рослин зобов'язана провести експертизу отриманої заявки на сорт. Така експертиза складається з формальної і кваліфікаційної. Експертиза проводиться уповноваженими органами Державної служби з охорони прав на сорти рослин. Заявнику надано право приймати участь у розгляді питань, які виникли при проведенні експертизи, вносити у заявку виправлення й уточнення відносно ознак, наведених в описі сорту, якщо ці виправлення й уточнення надійшли до моменту прийняття остаточного рішення по заявці.

Вимоги до формальної експертизи документів викладені в статті 26 Закону. Згідно з цією статтею формальна експертиза проводиться з метою встановлення відповідності формальних ознак заявки до

вимог, які окреслені Законом і Правилами складання та подання заявки на сорт. Під час її проведення встановлюється дата подання заявки і, якщо заявлено конвенційний пріоритет, подана заявка перевіряється на наявність повного складу документів. Цією ж статтею встановлюються необхідні строки на переписування із заявником під час проведення формальної експертизи і виправлення можливих помилок. На Державну службу з охорони прав на сорти рослин покладено обов'язок видання відомостей про заявку в своєму офіційному виданні й інформування компетентних органів інших держав про запропоновану заявником назву сорту. В Законі визначений той мінімальний об'єм інформації по заявці, який, не дивлячись на вимоги до конфіденційної інформації, Державна служба з охорони прав на сорти рослин зобов'язана видати у своєму офіційному виданні. З інформацією по заявці має право, після її публікації, ознайомитись будь-яка особа. Об'єм такої інформації визначається Держсортслужбою з урахуванням вимог до конфіденційності і побажання заявника.

Кваліфікаційна експертиза (стаття 27) передбачає проведення комплексу випробувань, потрібних для підготовки експертного висновку по заявці і прийнятті кінцевого рішення відносно державної реєстрації сорту і прав на нього. Заявник має право на подання клопотання про негайне проведення такої експертизи або відстрочки початку проведення кваліфікаційної експертизи на строк не більше трьох років.

Протягом усієї кваліфікаційної експертизи ведеться і відповідна робота з експертизи назви сорту. Вона окреслена окремою статтею (ст. 28), у якій наведені вимоги Закону до назви сорту і його експертизи. Ураховується назва сорту, зокрема її відношення до знаків для товарів, послуг та зазначень походження товарів. У цій частині експертизи Державній службі з охорони сортів рослин має допомогти департамент інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України. Законом передбачається можливість подання будь-якою особою заперечень проти заявленої назви сорту, розгляд цих заперечень з боку заявника чи автора сорту і пропозиція ними нової назви. Процедура прийняття нової назви повторюється, і така робота може відбуватись протягом усього проведення кваліфікаційної експертизи до моменту прийняття завершального рішення по сорту.

Закон дає право Державній службі з охорони сортів рослин і її експертним органам проводити кваліфікаційну експертизу сорту різними шляхами. Вона може проводитися або за документами заявки, або шляхом проведення державного випробування сорту. У статті 29 Міністерству аграрної політики України, за поданням Держсортслужби, дано право визначити перелік родів і видів рослин,

сортів яких повинні пройти польові випробування в процесі кваліфікаційної експертизи і визначення придатності їх до комерційного поширення в Україні. Сорти родів і видів рослин, не вказані в цьому переліку, отримують патент (якщо це заявлено) і дозвіл на комерційне поширення у випадку підтвердження ними в процесі кваліфікаційної експертизи документів заявки, ознак придатності до правової охорони (новизни, відмінності, однорідності і стабільності).

На час проведення експертизи сорту на нього поширюються положення статті 32, яка регламентує умови надання сорту тимчасової правової охорони. Тимчасова правова охорона настає з моменту внесення до Реєстру заявок відомостей про сорт, заявлений на отримання патенту, і полягає в тому, що заявник має право одержати компенсацію за нанесенні після видання інформації про заявку збитки від особи, яка знала й отримала письмове повідомлення з інформацією про номер заявки, тобто відомості щодо сорту, внесеного до Реєстру заявок. Така компенсація може бути одержана власником сорту тільки після отримання патенту. Тимчасова правова охорона не поширюється на сорти тих видів і родів рослин, сорти яких не проходять державних випробувань, тобто кваліфікаційна експертиза яких не займає багато часу.

Кваліфікаційна експертиза заявки закінчується прийняттям остаточного рішення. Приймавши відповідне рішення, Державна служба з охорони прав на сорти рослин вносить відомості про сорт у Реєстр патентів або Реєстр сортів рослин, або і той і інший. У статті 33 Закону наведені умови державної реєстрації сорту і прав на нього, а також об'єм інформації, яка має бути занесена до Реєстру сортів і Реєстру патентів. Селекціонерам слід звернути увагу на пункт 6 цієї статті. Він гласить, якщо в заявці було виражене бажання заявника тільки зареєструвати сорт, тобто включити сорт до Реєстру сортів, що передбачає отримання дозволу на його комерційне поширення на території України, тоді цей сорт від дати реєстрації стає суспільним надбанням, і його може використовувати будь-яка особа вільно, з урахуванням статті 38, в якій регламентовано право на поширення сорту в Україні. У пункті 2 статті 38 відзначено, що комерційне поширення сорту в Україні, на який не поширюється право власності, здійснюється будь-якою особою за умови підтримання ним господарського обігу сорту на умовах, визначених Державною службою з охорони прав на сорти рослин. І такі умови ще мають бути удосконалені, щоб не обмежити прав авторів сортів, які їх створили, а також осіб (фізичних чи юридичних), які вклали в створення цих сортів певні кошти. У цілому ж ця стаття повинна стимулювати селекціонерів на отримання патентів на свої сорти. У пункті 3 цієї статті Законом заборонено комерційне поширення сортів, не внесених до Реєстру сортів.

Майновим правом власника сорту Закон вважає його виключне

право на використання власного сорту і на дозвіл чи заборону його використання іншими особами (стаття 39). Пунктом 2 цієї статті окреслені дії, на які поширюється майнове право власника сорту. Це право також поширюється на сорти, які є похідними від сорту, що охороняється, які не чітко відрізняються від цього сорту, виробництво яких потребує багаторазового його використання. Майнове право власника сорту може бути предметом застави і використовуватись у спільній діяльності, зокрема бути внеском у статутний фонд або майно юридичної особи і бути предметом іншого комерційного обігу, не забороненого законодавством України. Це передбачає розроблення методів оцінки вартості сорту, як об'єкта власності, нематеріального активу бухгалтерського обліку.

Майнове право на сорт може бути передано власником іншій особі на основі договору. Ця особа стає правонаступником власника. Майнове право на сорт може бути передано за заповітом. Власник сорту може видати будь-якій особі дозвіл (ліцензію) на використання сорту на основі ліцензійного договору. Відповідно до договору власник сорту (ліцензіар) передає право на використання сорту іншій особі (ліцензіату), яка бере на себе зобов'язання вносити зумовлену в договорі плату і здійснювати інші дії, передбачені угодою. Така плата в світовій практиці носить назву роялті.

Згідно із Законом ліцензія може бути як виключна, так і невиключна. Виключна ліцензія передбачає передання ліцензіаром права на використання сорту ліцензіату на певній території, в певному об'ємі і на певний строк. Ліцензіар має в цьому випадку право використовувати свій сорт у частині, що не передана ліцензіату. При цьому ліцензіар не має права давати ліцензію іншій особі на цій території і об'ємі переданих ліцензіату прав.

Невиключна ліцензія передбачає передання ліцензіатом прав ліцензіару на використання сорту, залишаючи при цьому за собою право на використання його і видання ліцензій іншим особам.

Власник сорту може подати в Державну службу з охорони прав на сорти рослин для публікації заявку про готовність надати будь-якій особі дозвіл на використання сорту. Такий дозвіл називається відкритою ліцензією.

Будь-який ліцензійний договір, як і договір про передачу права на сорт, вважається дійсним, якщо він складений в письмовому вигляді, підписаний сторонами, зареєстрований в Державній службі з охорони прав на сорти рослин і опублікований в офіційному виданні.

На сорт може бути видана примусова ліцензія (стаття 43). Вона видається тільки за рішенням Кабінету Міністрів України або рішенням суду. Вона може бути тільки невиключною, з визначенням об'єму використання на певний строк. У ній встановлюється розмір і

порядок виплати роялті власникові сорту. Законом передбачено, що Кабінет Міністрів України може строком до чотирьох років видати примусову ліцензію на сорт, вирощування якого за дозволом його власника визнане недостатнім для задоволення потреби суспільства.

Законом установлений строк дії патентної охорони сорту. Для сортів деревних, чагарникових і винограду цей строк становить 35 календарних років і 30 років для сортів усіх інших культур.

Ряд дій не визнаються порушенням майнового права власника сорту. Серед таких дій: вичерпання виключного права, право попереднього користувача і обмеження права власника сорту (статті 44-47). Виключне право власності на сорт не поширюється на матеріал сорту і отриманий з нього продукт крім дій, направлених на розмноження сорту без дозволу власника, і дій, пов'язаних з експортом посадкового матеріалу в державу, в якій не охороняються майнові права власності на сорт

Суть права попереднього користувача полягає в тому, що якщо до подання заявки на отримання патенту будь-яка особа використовувала в Україні цей сорт або здійснила серйозну підготовку до його використання, то вона має право на продовження такого використання без виплати власникові сорту роялті після отримання ним патенту. Це ж положення прийнятно і стосовно особи, яка почала використання сорту в період між втратою прав на сорт і їхнім поновленням.

Законом установлені обмеження майнового права на сорт. Виключне право власності не поширюється надії, які здійснюються як приватні, у некомерційних цілях, в експериментальних цілях і цілях створення нових сортів на основі сорту, що охороняється. Дозвіл на розмноження в своєму господарстві для власних потреб сорту родів і видів, які перелічені в статті 47 Закону. У Законі вказані принципи, якими має керуватися держава, захищаючи інтереси власника сорту або обмеження його прав. Законом установлено, що у випадках, коли дозволено вирощувати посівний (посадковий) матеріал сорту для власних потреб або за договором, розміри ділянки не обмежуються і особа, яка вирощує посівний (посадковий) матеріал на ділянці, що не перевищує площі, необхідної для виробництва 92 тонн зерна, не платить власникові сорту роялті. За умов вирощування для власних потреб посівного (посадкового) матеріалу на площі, яка перевищує вказану, особи зобов'язані платити власникові сорту роялті. Сума цієї виплати мусить бути меншою за прийняту в ліцензійній практиці його регіону. Весь контроль за дотриманням норм цієї статті Закону покладений на власника сорту.

На власника сорту Законом також покладені певні зобов'язання, основним з яких є збереження сорту або його вихідних компонентів. Державна служба з охорони прав на сорти рослин має право в будь-

який момент усього строку дії патенту запросити від власника сорту інформацію чи зразки посівного (посадкового) матеріалу для перевірки збереження сорту, оновлення офіційного зразка або порівняльної експертизи сортів. Держсортслужба може накласти зобов'язання із збереження сорту на його власника.

Майнове право на сорт може бути призупинено або признане недійсним. Цій процедурі присвячений п'ятий розділ Закону. Чинність патенту на сорт може бути відмінена достроково у випадках відмови власника від патенту або невиплати збору за підтримання сорту. Міністерство аграрної політики України своїм рішенням достроково може відмінити чинність патенту у випадку: якщо сорт втратив свою однорідність або стабільність у результаті його поганого збереження власником, що було підтверджено; якщо власник сорту своєчасно не надав Державній службі з охорони прав на сорти рослин документи, матеріали, зразки для перевірки збереження сорту. Чинність патенту на сорт може бути поновлена, якщо причини, за якими вона відмінена, усунені.

У випадку відмови власника сорту від патенту переважне право на отримання цього патенту має автор сорту (якщо він не є власником патенту на нього).

Патент може бути признаним як недійсний тільки в судовому порядку (стаття 52). Особа, яка подала заяву до суду про призначення патенту недійсним, повинна довести, що сорт був не відмітним на дату подачі заявки або сорт не був новим на дату подачі заявки, або, за умови видачі патенту на основі документів заявника, сорт не був однорідним чи стабільним на дату подачі заявки, або право власника сорту надано особі, яка не має на це права за умови, що воно не передається особі, яка має на це право.

Будь-яка дія відносно сорту, на який виданий патент, з переліку дій, викладених в статті 39 Закону, вважається порушенням майнового права на сорт. Власник сорту може вимагати: призупинити дії, які порушують його права чи створюють загрозу порушення його прав; відшкодувати нанесені збитки, включаючи не отриманні доходи; компенсувати моральні збитки. Усі суперечки щодо порушення прав власника на сорт вирішуються в судовому порядку. Особа, яка порушила право власника сорту, зобов'язана на його вимогу призупинити порушення прав. Така деталізація в Законі викликана тим, що на практиці зазвичай порушенням прав власника сорту є виявлення незаконних насінницьких посівів сорту, що охороняється. Оскільки від моменту висіву до збору проходить значний час, то можна вимагати знищення посівів. Стаття 55 Закону, встановлюючи відповідальність за порушення прав, дає можливість судовим органам (пункт 3 статті 55) винести судову постанову про видалення з комерційного обігу чи

конфіскацію незаконно отриманого матеріалу сорту і вилученні і (чи) конфіскації матеріалів і (чи) обладнання, які були використані для незаконного виготовлення сорту.

У перехідних положеннях Закону визнається дійсність патенту у відповідності до законодавств, що діють до прийняття цього Закону, визнається дійсність авторських свідоцтв СРСР і України. Дається можливість обміну вже отриманих авторських свідоцтв про авторство на сорт, яке видається згідно із Законом. Заявки на отримання патенту на сорт, надані до прийняття Закону, розглядаються у встановленому Законом порядку.

Висновки:

1. Наукові та правові засади державної реєстрації сортів рослин, як об'єктів інтелектуальної власності, ґрунтуються на:

- ботаніці, частковій морфології, фізіології рослин, систематиці, біохімії, загальній біології, аналітичній хімії, землеробстві та рослинництві;

- майнових і немайнових правах, які з'являються в процесі їх набуття та реалізації, а також володіння, використання, відчуження, оренди, заповіту, дарування, продажу, передачі в управління, лізингу та інше.

Відносини, що виникають при цьому між роботодавцем і автором сорту, власником і його користувачем забезпечують постійне поліпшення національних сортових ресурсів основного біологічного засобу збільшення виробництва сировини та продуктів харчування, справедливого розподілу прибутків.

2. Визначення критеріїв охороноспроможності сорту вирізняльності, однорідності та стабільності - надає сорту статусу товару, який має інтелектуальну господарсько-біологічну та споживчу вартість.

3. Правове забезпечення державної реєстрації сортів рослин є основою сучасного насінництва та розсадництва.

Використана література:

1. Закон України "Про охорону прав на сорти рослин" // Відомості Верховної Ради України. - 1993.- № 21. - Ст. 218.

2. Закон України "Про охорону прав на сорти рослин" в редакції від 17 січня 2002 р. № 2986-III // Відомості Верховної Ради України. - 2002.- №23. - Ст. 163.

3. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин / Публікація УПОВ. - Женева, 1997. - № 221 (R).- 26 с.

4. Директива ради ЄС "Права на сорти рослин Спільноти" № 2100/94 від 27 липня 1994 р.// Офіційний журн. Європ. Спільноти. -Брюссель, 1994. - № 227 - С. 1-30.

УДК 347.77.028:631.526.32.(477)

Волкодав В.В. Правова охорона сортів рослин в Україні//Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин. - 2005. - № 1. - С. 98-109.

Висвітлені основні положення Закону України "Про охорону прав на сорти рослин", які регулюють майнові і немайнові відносини, що виникають у зв'язку з одержанням, використанням, охороною, відчуженням і припиненням дії права на сорти рослин у державі.

Ключові слова. Закон, стаття, право, заявка, назва сорту, реєстрація сорту, патент, ліцензія, власник сорту, роялті.

УДК 347.77.028:631.526.32.(477)

Волкодав В.В. Правовая охрана сортов растений в Украине // Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин. - 2005. - № 1.- С. 98-109.

Освещены основные положения Закона Украины "Об охране прав на сорта растений", регулирующих имущественные и неимущественные отношения, которые возникают при получении, использовании, охране, отчуждении и приостановке действия прав на сорта растений в государстве.

УДК 347.77.028:631.526.32.(477)

Volkodav V., Legal protection for plant varieties in Ukraine // Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин. - 2005. - № 1. - С. 98-109.

Interpretation of the main regulations of law of Ukraine "About protection of rights for plant varieties", regulating property and unproperty relations, which arise while reception, use, protection, alienations and stopping of act of right for plant variety in state.